

# Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek

„Emlékek nélkül, népeknek híre csak árnyék...”  
(Vörösmarty Mihály)

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület időszaki kiadványa

II. évfolyam 1998/21. szám

## 1998. november

A Fővárosi Örmény Klub minden hónap 3. csütörtökén du. 17 órakor - hívottan és hívatlanul - mindenkit szeretettel vár klubdélutánjaira a Budapest V. Semmelweis u. 1-3. I. emeleti zeneterembe.

\*\*\*\*\*

## Naptár - november

Megemlékezünk ebben a hónapban halottainkról, de nemcsak azokról, akik a mieink, hanem a világ kezdete óta összes elhunytakról. Így idézzük fel a halotti liturgia egyik saragánját:

**Az elhunyt hívekről megemlékezve, fogadd el emberszerető Szent Atyánk, ezt az áldozatot, és számláld az ő lelküket szentjeid seregéhez a mennyek országában. Felajánljuk még ezt az áldozatot élő hittell azért is, hogy isteni Fölséged kegyes legyen hozzájuk, és nyugtassa meg az ő lelküket.**

(néhai Kovács Géza ford.)

Egykor mi is velük leszünk!

*dr. Sasvári László*

\*\*\*\*\*

## Szomorújelentés

*"Akik könnyezve sírnak, mikor vernek, aratáskor majd örvendeznek "*

*A 115. zsoltárból*

A Gyulafehérvári Főegyházmegye belsőszolnoki esperesi kerületének papsága, a papi évfolyamtársak, a Család és Rokonság nevében is mély együttérzéssel tudatjuk, hogy nagytisztelendő

## Sáska Jenő

a szamosújvári örményszertartású katolikus egyházközség lelkipásztora életének 52., áldozópapságának 27. évében f. év október 20-án, váratlanul elhunyt.

A temetés gyászistentisztelete Szamosújvárt a katedrálisban kezdődik 1998 október 26-án, hétfőn de. 9.30 órai kezdettel.

Ennek végeztével földi részeit a gyergyószentmiklósi örmény temetőbe szállítják, hogy a családi sírhelyen elföldeljék. A temetői szertartás aznap du. 16.30 órai kezdettel van hirdetve.

URUNK JÉZUS, FOGADD IRGALMAS SZERETETTEL KIMÚLT SZOLGÁDAT, ADJ NEKI MENNYEI LAKHELYET.

Főesperesség

\*\*\*\*\*

## Az örmény kisebbségi választásokról (1998. okt.18.)

Először is gratulálunk minden örmény kisebbségi képviselőnek, akik mandátumot kaptak. Köszönjük a választópolgároknak, hogy támogatták kisebbségünket - és köszönet azoknak, akik sokat tettek a választási kampány sikeréért.

Egyesületünk - és az egész, magyarországi örmény közösség, történelmi pillanatokát él át. Módunk nyílt, hogy új alapokra helyezzük és jó irányba fordítsuk a jövőt. Persze fennáll a veszélye, hogy újabb négy évre konzerválódnak a belső ellentétek. Egyesületünk most azon munkálkodik, - az elmúlt évek tapasztalatából kiindulva - olyan ésszerű szabályokat fogadjunk el, amelyek elejét vehetik annak, hogy az örmények közösségében bármely áramlat mellőzhesse a többit.

Emlékezetes volt, hogy 1998. október 17-én a Fővárosi Örmény Klubban az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület kisebbségi jelöltjei bemutatkozását megelőzően Susányiné Koch Judit képviselőjelöltünk felolvasta Mózes II. könyvéből a Tízparancsolatot (Károli Gáspár féle fordításban). Ezután egyesületünk Etikai kódexét ismerhette meg a hallgatóság. Ilyen útravalóval indultunk a választásra, célul tűzve, hogy kis közösségünk a választás során kellő „életteret kapjon jövőbeli ténykedéséhez”. A főváros 9 kerületében indulva célunk az volt, hogy e kerületek néhányában, mint a szórólapunk is tükrözi, „történelmi kisebbségként, számarányunknak megfelelő hangsúlyt kívánunk kapni az örmény kisebbségi önkormányzatok alakításában”. Azon kerületekből, ahol jelöltjeink túlsúlyba kerülnek, egy szellemi és gazdasági társulásba egyesülve képesek leszünk az erdélyi magyarörménység tényleges igényeinek megfelelő közösséget összekovácsolni a fővárosban. Az erőforrások egyesítése és kellő hasznosítása révén legyen módunk megfelelő arculat kialakítására: saját kiadvány, kisebb és nagyobb rendezvények, találkozók, zenekar, énekkar, irodalmi kör megalapítása mellett tudjuk kutatni múltunkat idehaza és Erdélyben, tudjuk ténylegesen támogatni templomainkat, temetőinket, határon belül és kívül.

A Mindenható kegyes volt hozzánk, meghallgatta kívánságunkat, biztosította számunkra azt az életteret, amely tervezett működésünkhöz szükséges.

A Legfelsőbb Rendező azonban ennél továbbmutató megoldást választott, amely elgondolkodtató lehet mindenki számára. Felajánlotta a teljes megbékélés és tartós békekötés lehetőségét. Mit is mond számunkra ez a választás?

- **A választások során egyetlen szervezet sem (négy jelölőszervezet volt) kapott olyan mértékű támogatottságot, amely lehetővé tenné számára, hogy uralkodni tudjon a többin.** Mindenki kapott olyan nagyságú életteret, amely biztosíthatja számára a szükséges kisebbségi aktivitást, ápolhatja kultúráját, nyelvét, vallását, stb. Az Úr számára minden keresztény kedves. Megbukott az a mesterségesen fenntartott mítosz, amely szerint az Arménia Népe az egyetlen letéteményese a jövőnek.

Sokszínnűek vagyunk az örménységen belül és mindenkinek joga van törvényes módon ápolnia múltját és őrizni identitását, kultúráját. Amennyiben így közelítjük meg a problémát és ebben a szellemben dolgozzuk ki a működési szabályokat, akkor mindenki jól érezheti magát.

- **Sok képviselő, elsősorban azok az országos képviselők, akik ide vezették közösségünket, a választások során kiestek.** Az Országos Örmény Önkormányzatból a következő képviselők nem jutottak be: dr. Moldován Kristóf, a Pénzügyi Bizottság vezetője, Károlyi Zsaszmen, helyettes elnök, a Nemzetközi Kapcsolattartási Bizottság vezetője, dr. Detre Csabáné, az Oktatási Bizottság vezetője, Rudas Istvánné, a Média és Szervezési Bizottság elnöke, valamint Zárug Béla, Buslig György, Diramerján Onnig. Balabanian Harry egyáltalán nem indult. A 17 fős országos testület aktív létszámának több mint a fele egyáltalán nem lett képviselő. A Fővárosi Örmény Kisebbségi Önkormányzatból a következő képviselők estek ki: Rudas Istvánné, a Szervezési Bizottság elnöke, Zárugné Tancsin Katalin, a Pénzügyi Bizottság elnöke valamint Simon J. Zaven. Az Országos Örmény Önkormányzat külső "pénzügyi" szakértői közül kiesett még: Károlyi János és dr. Zakariás Egon. Felhívjuk a figyelmet a párhuzamra, az 1998. májusában megjelenő Örmény Önkormányzati Hírlevél cikkíróira. **A Mindenható az emberek cselekedeteit talán mérlegelte és intő jelként úgy**

**döntött, nem méltóak a vállalt feladatokra.**

- **Nagyon sok fiatal, új szellemi erő került a képviselők közé. Ez váltást idézhet elő - az Úr lehetőségét adott.** Remélhetjük, hogy tiszta lappal indulva, a hatalmi ambícióknak önmegtartóztatással korlátokat szabva, a kulturális - időbeli származási - vallási másság elfogadásával és az arányok betartásával elfogadjuk egymást, hogy az örmény kisebbségen belül minden áramlat éljen a másikkal békében.
- **Örmény gyökerű közösségünk, mely magyar anyanyelvű, a választóktól legitimitást nyert.** (Szórólapunk első oldalán azt hirdettük: magyarok vagyunk, örmény gyökerekkel. Még akkor is, ha őseink hét évszázada jöttek el az Ararát mellől. Természetesnek tartjuk, hogy biztosítanunk kell az örmény nyelvoktatást is, de ne essünk a ló másik oldalára. Vegyük tudomásul, hogy a magyarországi örmény közösség túlnyomó többsége nem örményül kíván beszélni, írni, olvasni.

**Megértve a Mindenható üzenetét, a magunk részéről kezet nyújtunk minden olyan erőnek, amely a közpénzekkel tisztán és átláthatóan kíván gazdálkodni, a kisebbségi aktivitást nem téveszti össze az egyéni karrier megteremtésével, akinél a képviselőség nem a munka nélkül szerezhető kiegészítő jövedelemforrást jelent, hanem a kultúra és a közösség szolgálatát.**

\*\*\*\*\*

### **Egy vértelen küzdelem eredményeinek számbavétele.**

**Indíttatás,** két idézet a sajtóból a választást megelőző időszakból.

Magyar Nemzet 1998. szeptember 10. csütörtök (**Örmény listaviták**)

"**Avanesian Alex**, az Országos Örmény Önkormányzat elnökének tudomása szerint idén huszonhét helyen indul az országban örmény jelölt. Az elmúlt választások tizenhat helyéhez képest ez komoly előrelépés. **A jelölteket a legrégebb hazai örmény kulturális egyesület, az Arménia Népe indítja a nemzetiségi törvény alapján.**" (szerk. megj.: *És az egyéb szervezetek valamint a független többiek?*)

Később: "**Mélysegesen elszomorít, hogy az alkotmány és a nemzetiségi törvény lehetővé teszi, hogy a választásokon szélsőséges, a nemzetiség nevével visszaélő, nem a közösséghez tartozó elemek is indulhassanak**" - fogalmazott az elnök.

168 óra című hetilap X. évfolyam 41. száma (1998. október 13.) **Örmény Örvény**

"**Kibédi Varga Sándor riporter: Mi történik, ha a kisebbségi választások után önök, az Arménia Népe Egyesület jelöltjei kisebbségbe kerülnek?**

**Ha a fővárosi és az országos örmény kisebbségi önkormányzatban nem örmények lesznek többségben, a hagyományok ápolása megszakad. A riválisok nem beszélik a nyelvet, nincsenek nemzetközi kapcsolataik. Észborító. Akkor én lemondok - válaszolja Avanesian.**

### **Választási eredmények:**

A következő táblázat azt mutatja, hogy az 5 fős területi örmény kisebbségi önkormányzatokban hogyan alakult az induló és a befutott jelöltek viszonya az Arménia Népe és az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület jelöltjei viszonylatában, Budapest 9 kerületében. A többi kerületben az Erdélyi Örmény Gyökerek nem indított jelölteket.

|                | Arménia Népe |           | Erdélyi Örmény Gyökerek |           |
|----------------|--------------|-----------|-------------------------|-----------|
|                | Induló       | Bejutott  | Induló                  | Bejutott  |
| I. kerület     | 5            | 3         | 5                       | 2         |
| II. kerület    | 6            | 0         | 5                       | 5         |
| V. kerület     | 5            | 4         | 4                       | 1 '       |
| VI. kerület*   | 5            | 2         | 3                       | 1         |
| IX. kerület    | 5            | 1         | 5                       | 4         |
| XI. kerület    | 5            | 1         | 5                       | 4         |
| XII. Kerület * | 5            | 2         | 5                       | 1         |
| XIII. kerület  | 4            | 2         | 3                       | 3         |
| XIV. kerület*  | 5            | 2         | 4                       | 2         |
| Összesen       | <b>45</b>    | <b>17</b> | <b>39</b>               | <b>23</b> |

Megjegyzés: \* a hiányzó bejutott képviselőket más jelölőszervezet indította, vagy függetlenként indultak.

**Megválasztott képviselőinknek sok sikert és jó egészséget kívánunk.**

**Nem bejutott képviselőjelöltjeinknek is ugyanazt kívánjuk, munkájukra ugyanúgy számítunk a tervezett társulás keretein belül.**

**Budapesten:**

I. kerületi képviselőink:

dr. Benedek Katalin Erzsébet művészettörténész, főmúzeológus  
Dávid Csaba lapszerkesztő és műfordító

II. kerületi képviselőink:

Bacsó Zoltán operatőr  
dr. Issekutz Sarolta ügyvéd  
Fancsali Mária zeneiskola igazgató, operaénekes  
Zakariás Antal Dirán közgazdász  
Zárug Péter Farkas politológus, joghallgató

V. kerületi képviselőnk:

Lászlóffy István okl. közgazdász

VI. kerületi képviselőnk:

Zárug Orsolya (Balogh Réka mandátum lemondását követően)

IX. kerületi képviselőink:

dr. Borszéki Béla György mérnökbiológus  
dr. Debreczeni Antal főorvos  
Hanusz Gyula közigazda, rendszerszervező  
dr. Schneiderné Mátyó Jolán közgazdasági technikus

XI. kerületi képviselőink:

Dr. Czárán István ügyvédjelölt

Dávid József író  
Juhász Áron Benedek egyetemi hallgató  
Szongoth Gábor geofizikus

XII. kerületi képviselőink:

dr. Issekutz Ákos orvos

XIII. kerületi képviselőink:

Forgách Sándorné nyugdíjas

Füleki Balázs gépészmérnök

Király Anikó ügyintéző

XIV. kerületi képviselőink:

Kirkósa Sándor üzemgazdász

dr. Nagyné Ávéd Mária okl. villamosmérnök, tanár

Szegedi képviselőink:

Dékánné Verzár Katalin

Flórián Antal

Hatvani Zoltán

Kövér László

dr. Novák Ákos

\*\*\*\*\*

## **Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület Etikai Kódexe**

**Ezt az Etikai Kódexet - mint általános alapelvek gyűjteményét - az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület hozta létre az egyesület tagjai és a magyarországi magyarörmények számára, hogy Isten segítségével nevelhessük, jobbá tehessük önmagunkat és fejleszthessük kulturális örökségünk megőrzése érdekében végzett munkánkat. Ennek azért érezzük szükségét, mert meggyőződésünk, hogy az önkormányzatban (kisebbségi önkormányzatban) való részvétel nem az egyéni szereplésvágyat elégíti ki, hanem közösségünknek - a kisebbségnek és az egész magyar nemzetnek (melynek része vagyunk) - javát szolgáló tevékenység.**

1.§. A kisebbségi képviselői tevékenység alázattal vállalt közösségi szolgálat: azaz nem munkanélküli státusz, nem az egyéni egzisztencia megteremtését szolgáló "állás", nem gazdasági vállalkozás és nem szociális intézmény. A kisebbségi képviselőnek legjobb lelkiismerete szerint választói érdekeit szolgálva kell cselekednie.

2.§. A kisebbségi önkormányzat csak a törvényben (lásd: 1993-as, LXXVII. törvény a Nemzeti és etnikai kisebbségekről) szereplő területeken és feladatkörökben tevékenykedhet, tehát:

a) - őrzi a kisebbség hagyományait,

b) - törekszik a közösség megteremtésére - és ebben a tevékenységében sem árthat a többségi, befogadó nemzetnek.

A Kisebbségi Önkormányzat:

c) - nem foglalkozik pártpolitikával

d) - nem foglalkozik szociális ellátással, menekültek elhelyezésével

e) - nem kíván az állami külpolitika helyett tevékenykedni.

3.§. A megválasztott képviselő minden megnyilvánulásában szem előtt tartja, hogy egy egész közösséget ítélnek meg általa. Ezért egy adott munka elvégzésére az arra leginkább rátermett, vagy leginkább hozzáértő személyt kell kijelölni.

4.§. Miután a kisebbségi önkormányzati képviselő közpénzekkel bánt, ezért fokozott kötelessége, hogy a gazdálkodás tiszta, nyitott, bárki által áttekinthető legyen.

5.§. A képviselő önként vállalt közösségi tevékenységet. Ebből következnek az alábbiak:

- a.) - vállalt kötelezettségeit gondosan, megfelelő határidőre teljesíti (a térítés, vagy munkadíj nélkül vállalt kötelesség is kötelesség, miután mások számítanak rá - váratlan, a vállalat után fellépő akadályoztatás esetén megfelelő módon és időben értesítenie kell a képviselőtársakat)
- b.) - több, vagy jobb munkával igyekszik elérni társai (a testület, a tágabb közösség) megbecsülését, mások lejáratása, mások munkájának rombolása nem alkalmazható eszköz
- c.) - a testületi üléseken való részvételért járó díjazást nem tartjuk etikusnak, ha egy képviselő ennél többet vállal, költségeit természetesen elszámolhatja, valamint legfeljebb annyi honoráriumra (megbízási díjra) tarthat igényt, amennyiért ugyanazt a munkát külső ember végezné el.

6.§. Az egyes képviselő jelentkezik munkáért, vagy kezdeményezi a munkát. A közösség (illetőleg az Önkormányzat tagjai) kíséreljék meg, hogy aki tenni szeretne, annak biztosítsanak is teret. Ha egy elvégzendő feladatra több jelentkező akad, igyekezni kell a munkából és az érte járó elismerésből mindenkinek juttatni.

7.§. A képviselőnek az etikai szabályokon túl elsősorban a törvénynek és a testületi döntéseknek megfelelően kell eljárnia, ezért mindezeket ismernie alapkötelessége.

8. §. Ha a képviselő magánéleti - gazdasági tevékenységével és képviselői munkájával kapcsolatban az összeférhetetlenség kételye merül fel, kötelessége alávetni magát az Etikai Bizottság vizsgálatának.

9.§. Egyetlen kisebbségen belül is fölmerülhetnek másságok: a képviselőnek tiszteletben kell tartania a kisebbségen belüli másféle áramlatokat is.

10.§. Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület 60 napon belül létrehoz egy Etikai Bizottságot, amelynek illetékességét az Egyesület tagjai, valamint ezen Etikai Kódexet aláíró képviselőjelöltek elfogadják, függetlenül attól, hogy megválasztják-e őket, vagy sem.

11.§. Alulírottak az Etikai Kódex kijelentéseit magunkra nézve, szabad akaratunkból elfogadjuk, és magunkra nézve kötelezőnek tartjuk.

Budapest, 1998. október 15.

Aláírók: Jelöltjeink.

\*\*\*\*\*

## **Mózes II. könyve (Károli Gáspár fordításában) 20.**

*Felolvasásra került az 1998. október 17-i klubrendezvényen*

1. És szólá Isten mindezeket az igéket, mondván:
2. Én, az Úr vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomnak földjéről, a szolgálat házából.
3. Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem.
4. Ne csinálj magadnak faragott képet, és semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy amelyek alatt a földön, vagy amelyek a vizekben a föld alatt vannak.

5. Ne imádd és ne tiszteld azokat; mert én, az Úr a te Istened féltőn szerető Isten vagyok, aki megbüntetem az atyák vétkét a fiakban, harmad és negyedíziglen, akik engem gyűlölnék.
6. De irgalmasságot cselekszem ezeríziglen azokkal, akik engem szeretnek, és az én parancsolataimat megtartják.
7. Az Úrnak, a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd, mert nem hagyja azt az Úr büntetés nélkül, aki az Ő nevét hiába felveszi.
8. Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljéd azt.
9. Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgodat;
10. De a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon se magad, se fiad, se leányod, se barmod, se jövevényed, aki a te kapuidon belül van;
11. Mert hat napon teremté az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugodék. Azért megáldá az Úr a szombat napját, és megszentelé azt.
12. Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyik az Úr a te Istened ad te néked.
13. Ne ölj.
14. Ne paráználkodj.
15. Ne lopj.
16. Ne tégy felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot.
17. Ne kívánd a te felebarátodnak feleségét, se szolgáját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát, és semmit, ami a te felebarátodé.

\*\*\*\*\*

### **A kilikiai örmény királyság hadiépítészte**

*Elhangzott a Fővárosi Örmény Klubban 1998. június 18.-án*

#### **II. rész.**

#### **A hadiépítészet**

A fentebb vázolt védelmi rendszer alapelemei: a kisebb-nagyobb erődítmények három fő kategóriába sorolhatóak.

1. Őrhelyek, melyek kicsi erődített egységek lévén legfeljebb öt katona huzamosabb ideig történő elszállásolására voltak alkalmasak. Ezeket az őrhelyeket mindig a síkság nagy útjai közelében építették fel és közvetlen összeköttetésben álltak (tűzjelek, lovasfutár) a közeli nagyobb erődökkel.

2. „Udvarházak”, mely összefoglaló név alatt az egyes bárók feltételezhető birtokközpontjaiban álló, téglalap alaprajzú, többnyire kétszintes kőépületeket kell érteni. A kilikiai építészetben ezek a leginkább európaias jellegű építmények, de mivel hasonló épületekre számos példa akad a X. század eleji Nagy Örményország Bagratidák által ellenőrzött területeiről, semmi sem indokolja az európaiaktól történő átvételt. Az udvarházakat tovább erősítő védelmi elemekre (torony, kerítőfal) csak kevés példát ismerünk. Ezek a házak mindig egy-egy nagyobb erődítmény látótávolságán belül álltak, s ez kellő védelmet biztosíthatott.

3. Várak, melyekben elegendő katona állomásozott ahhoz, hogy ne csak megfigyeljék a környezetükben zajló ellenséges hadműveleteket és ezekről értesítsék a nagyobb várakat, hanem szükség esetén aktív védelmet biztosíthassanak a hozzájuk tartozó régióknak. A várak egy része bárói rezidenciaként is szolgált, de ezt csak kevés építménynél lehet teljes bizonyossággal kijelenteni. Ezek közé tartoznak a rubenida székhelyek: Vahka és Anavarza, valamint a hetumida

Lampron és Barbaron. Bizonyos esetekben maga a király volt egy-egy vár birtokosa, szükségessé téve a bárói és királyi vár közti különbségtételt.

Ezután nézzük meg röviden, hogy milyen konkrét hadiépítészeti megoldásokkal tudták biztosítani az örmény építészek azt a védelmet, amelyet a fentebb vázolt védelmi rendszer egyes elemei nyújtottak.

A Kilikiába letelepedő örmények saját hadiépítészeti tradícióval érkeztek, melynek fejlettségét jól illusztrálja, hogy az új hazában sem változtattak rajta. A hadiépítészet és a haditechnika szoros kölcsönhatásban áll egymással; az egyik által bevezetett újítás mindig gyors válaszlépésre készíteti a másikat. A kilikiai örmény hadiépítészet állandósága nem egy öncélú konzervativizmus eredménye volt, hanem azé a tényé, hogy míg a szomszédos keresztés és muszlim hadiépítészetnek elsősorban a XII. - XIII. század fordulóján nagy változásokon kellett keresztül mennie, hogy lépést tudjon tartani az ostromtechnika gyors fejlődésével, addig a térség egyik legfejlettebb várépítészeti tradíciójával rendelkező örmények első várainál alkalmazott védelmi megoldások később sem igényeltek fejlesztést.

Robert Edwards húsz olyan jellegzetességet különböztetett meg, amelyek a kilikiai örmény várakban jellemző építészeti elemek. Ezek közül csak kettő; a rés-machiculis (magyarazata lentebb) és az örmény várkapolnák azok, melyeket korábban nem ismertek a Mediterráneum és környékének hadiépítészetében. Az örmények nagy érdeme az, hogy ezt a húsz elemet szimultán alkalmazták egy, a X. századit megelőző korokban példa nélkül állóan tökéletes rendszerben.

Az örmény hadiépítészet jellegzetességeit legjobban Yilan Kalesi várán lehet bemutatni. A Levante egyik legrégebbi erődítménye címmel büszkélkedő hatalmas vár nemcsak a kilikiai örmény hadiépítészet kiváló példája, hanem jól szimbolizálja a kutatás nehézségeit is. A várról a biztos források hiányában ugyanis semmilyen történelmi adatot nem tudunk, még eredeti nevét sem; a középkori Govarával történő azonosítási kísérletek teljesen spekulatívak. Természetesen a vár építésének ideje is hasonlóan bizonytalan, így egyedül az építmény elemzése segíthet az interpretációban.

A kilikiai örmény hadiépítészet egyik alapjellegzetessége a helykiválasztás terén mutatkozik meg. Az örmények a kis alapterületű udvarházak kivételével minden katonai funkciót ellátó építményüket természetes magaslatra építették, lehetőleg sziklákra. Annak ellenére, hogy Yilan a kilikiai síkság déli részén található, a vár egy az alluviális síkságból kiemelkedő mészkősziklán áll és ebben teljesen megegyezik az összes többi „síkidéki” örmény várral. Nem túlzás azt állítani, hogy az egész régióban az örmény építészek értettek a legjobban a természetes terepadottságok nyújtotta előnyök kihasználásához. Yilannak a szikla kontúrjaihoz tökéletesen alkalmazkodó védőövezetei természetesen nem tesznek lehetővé szabályos alaprajzi elrendezést és éppen ezért - az udvarházakat leszámítva - nincs két egyforma alaprajzú kilikiai örmény vár. A kőfaragómesterek mesterségbeli tudását tanúsító megdöbbentő vizuális élmény az, ahogy a vár falainak és tornyainak többsége szó szerint szinte kinő a tátogó mélységek felett magasodó sziklapereemből.

A kőfaragásnál maradványon nagyon jellegzetes az örmény várak meghatározott részeinél alkalmazott kőfaragási technikák rendje, melyek felsorolása külön tanulmányt igényelne. Annyit azonban mindenképp meg kell említeni, hogy a legszembetűnőbb kőfaragási jellegzetesség a kilikiai örmény váraknál az, hogy az erődítmények külső falsíkjain szinte kizárólag a durva felületű púposkváderes falazást használták, melynek alapvető előnye, hogy a kőkockáknak az ostromlók felé néző síkjából kiugró durva kőkúpjai megnehezítik a lövedékek és falbontók hozzáférését a kváderek illesztési síkjaihoz. A falszerkezetet a két köpenyfal és a közéjük öntött habarcsos

terméskő-kötörmelék töltés alkotja. A viszonylag sekély sziklaárokba alapozott várfalak kis rézsűvel épültek, azaz az alapnál vastagabb falkeresztmetszet a faltető felé haladva vékonyodik. Így a fal felső fele által okozott terhelés egyenletesebben oszlik el és a fal szilárdságát növeli az is, hogy erősebb rengéseknél (földrengés, ostromgépek) a faltető nem tud annyira kifelé dőlni.

A kilikiai örmény erődök többségénél általában több, egymás fölé emelkedő védelmi övezet létrehozására törekedtek a tervezők. Yilannál a szikla meredeken emelkedő keleti lejtőjére épített két várudvaron is át kellett verekednie magát az ellenségnek, míg elérkezhetett a szikla legfelső platóján álló citadella tövébe.

A vár falait számos, a falsíkból kiugró torony tudta oldalazótűzzel fedezni. Az örmények következetesen kerülték a négyzetes, vagy poligonális alaprajzú tornyok építését és Yilan várában is szinte csak a két fő örmény toronyfajtaival találkozunk; a félkör és a patkó alaprajzúval. A „szögletes” tornyok hátránya világos; a sarkaik miatt kevésbé ellenállóak az ostromgépekkel és az aláaknázással szemben, mint a lekerekített tornyok. A félkörös torony legfőbb hátránya viszont, hogy nem tudja olyan hatásfokú oldalazótűzzel védeni a hozzá tartozó falszakaszokat, mint a hosszú oldalfalú téglalap alaprajzú tornyok. A két toronytípus „jótulajdonságainak” ötvözése révén alakult ki a patkó alaprajzú torony és ez vált a leggyakrabban alkalmazott toronyformává az örmény várakban. Yilan tornyai is többnyire ilyenek.

A tornyaikhoz hasonlóan az örmény várépítők igyekeztek lekerekíteni a várak kerítőfalainak sarkait is, főleg az ellenséges támadásnak leginkább kitett oldalakon. Yilan váránál ebben nem voltak olyan következetesek, de itt a magas sziklák miatt az aláaknázás a falszakaszok többségénél lehetetlen volt. Yilannál is kerülték azonban a falsarkok armirozását, azaz, hogy két falsíkot az eredeti falazóköveknél jóval nagyobb méretű sarokkövekkel kössenek össze. Ezzel ugyanis egyenetlenebbül oszlott volna el a terhelés és a sarokkövek könnyű célpontjává váltak volna az aláaknázásnak, vagy a falbontóknak.

A tornyok közötti falszakaszokat gyilokjárók kísérték, melyek a vastag fal tetején haladtak. Faszervezetes gyilokjárókat ritkán alkalmaztak a közel-keleti hadiépítészetben; nem annyira a fahiány miatt, mint inkább az olthatatlan görögtűz elleni védekezésül. Noha a mellvédek a várak legsérülékenyebb és leghamarabb elenyésző részei közé tartoznak, tudjuk, hogy Yilan falainak tetején is pártázat védte a gyilokjárón közlekedőket.

A kilikiai várak tervezésénél nagy figyelmet szenteltek a vár megközelíthetőségének is. A támadók dolgának megnehezítése szempontjából fontos volt, hogy a várkapukhoz vezető út minél hosszabb szakasza fusson a várfalak tövében, ahol közvetlenül ki voltak téve a védők lövedékeinek. A sziklás és többnyire meredeken emelkedő terep miatt az örmények még a kapuk előtt sem mélyítették ki árkokat, de a vár minden kapuját a főkapuktól a kis kitörőkapukig legalább egy torony oldalazótűze fedezhette. Az örmény várak főkapui általában összetett bejáratok voltak, aminek egyik legszebb példája pont Yilan fellegvárának egyetlen kapuja. Már a kapu helye is úgy lett kiválasztva, hogy a terepadottságok többszöri irányváltoztatásra kényszerítsék a támadókat, ezzel is megtörve a lendületüket. Ezt szolgálja a főkapu elrendezése is, melyben további 90 fokos fordulatra van szükség ahhoz, hogy a várudvarra juthasson a támadó. Mielőtt azonban a kaput védő oldalazó tornyok tűzétől megtizedelt támadók beérkezhettek volna a várudvarra, áthaladásukat még egy, valószínűleg örmény eredetű védelmi elem nehezítette. Ez a rés-machiculis volt, mely nem más, mint a kaputorony falsíkjából „beljebb húzott” kapu feletti boltozatban levő széles nyílás. Ezen az általában negyven cm-nél nem szélesebb résen keresztül a kapu teljes szélességében lehet lőni a zárat bontó ellenséget. Az első példa az ilyen rés-machiculisra Van VII. századi várából ismeretes.

A legfontosabb épületek természetesen a citadella területén álltak. Az örmények soha nem

építettek olyan tornyot, mely az európai és a szomszédos keresztés államok hadiépítészetében a lakótorony megfelelője lett volna, viszont Yilan belső várára is megtaláljuk azokat a boltozott termeket, melyek a keresztésváraknak is jellemzői, igaz nem hosszú egybefüggő csarnokok, hanem kisebb egységek formájában. Ezek boltozatán és a Yilan termeit és falsíkjait megtörő nyílások feletti íveken jól megfigyelhető, hogy az örmények a csúcsos boltíveket és boltozatokat részesítették előnyben. Ennek ellenére előfordulnak dongaboltozattal fedett helyiségek is a csúcsos boltozattal fedettek mellett, néha egyazon váron belül, és a kisebb ajtók, valamint a kitörőkapuk felett a félköríves lezárást alkalmazták gyakrabban.

Yilan falait a kapukon kívül szinte csak lőrések törik meg, még a fellegvár termeinek világítónyílásaiul is többnyire lőrések szolgálnak, melyek ugyan kevesebb fényt engednek be mint a hagyományos ablakok, de védelmi szempontból jóval előnyösebbek.

Természetesen a citadellában találhatóak a vízellátást biztosító nagy ciszternák. Mivel az örmény várak többnyire magas sziklák tetejére épültek, a kútúrás helyett egyszerűbb volt az esővízből táplálkozó víztárolókat építeni és ezek a ciszternák szinte minden várból megtalálhatóak.

Yilan citadellájában áll a vár egyetlen biztosan egyházi rendeltetésű épülete; a várkápolna is. Nem minden várból találunk kápolnát (ezek helyőrsége valószínűleg a közeli települések templomaiba járt), de amelyekben van, az jól megkülönböztethető a bizánciak, vagy keresztészek által építettekétől. Yilan kápolnája iskolapéldája ezeknek is. A kápolna egy, a keleti végén apszisban végződő téglalap alaprajzú hajóból áll. Az apszis északi és nyugati falában egy-egy, liturgikus célokat szolgáló falifülke található. A világítást csak egyetlen, az apszis keleti falába alacsonyra bevágott ablak biztosítja. Egy falifülke található a hajó északi falában is. A dongaboltozattal fedett kápolna a nyugati és a keleti falba vágott ajtókon keresztül közelíthető meg. Gyakori és egyben mondhatni szimbolikus értékű jelenség volt, hogy a különböző nagyhatalmak ütközőzónájába ékelődött Kilikiai Örmény Királyság várainak többségében a várkápolnákat is bekapcsolták a védelmi övezetbe. Apszisaik tornyokként ugrottak ki a várfalak síkjából az ellenféllel szemben. Nem meglepő ez egy olyan nép esetében, mely az állandó fenyegetettség miatt annyi várat volt kénytelen építeni Kilikiában, amennyit hiába keresnénk a Közel-Kelet hasonló nagyságú területein.

Ez volt tehát az a fentiekben ismertetni próbált alapelemekből álló védelmi rendszer, amely közel háromszáz évig sikeresen biztosította egy, az anyaországából kiszakított kis nép fennmaradását és egyes korszakokban viszonylagos, máskor pedig teljes függetlenségét.

*Major Balázs*

\*\*\*\*\*

## **Kissé megkésett tudósítás egy tanulságos körutazásról**

### **I. rész.**

Az Erdélyi Örmény Gyökerek szervezésében és a Gondviselés Egyesület - amelyet Dr. Szarka György és fia Krisztián képviselt - kivitelezésében, valamint Mezösi Béla nem mindenapi biztonsággal vezetett Volvo autóbusszával került sor szeptember 18-24 között a Máramaros-Bukovina-Erdélyen át vezető körutazásra, 42 utas részvételével. Ezen a budapestiek mellett résztvett egy 4 tagú debreceni és 6 tagú soproni csoport is. Nem kívánom ecsetelni a táj szépségét, részben azért, mert azt leírták már többször is nálam felkészültebbek, hanem elsősorban azokat a pozitívumokat emelném ki, amelyekre felfigyeltem, majd néhány elkeserítő észrevételről is írnék.

Első nap Misztótfalun, illetve újabb nevén Miszmogyóroson megnéztük Misztótfalusi Kiss

Miklós emlékházát, amely a régi református parókiában helyi kezdeményezésre, egy nyugatra szakadt nyomdász anyagi támogatásával lett kialakítva. Attól eltekintve, hogy szinte inkognitóban létezik, eléggé látogatottnak tűnik a vendégkönyv szerint; ha nincs otthon az udvaron lakó lelkész, akkor a szomszéd, főállásban gazdálkodó, idős úr ismerteti a gazdag látnivalókat.

Ugyan az nap voltunk Koltón is, megnéztük a Teleki kastélyban berendezett Petőfi múzeumot, a parkban, néhány nappal ott jártunk előtt leleplezett Petőfi Sándor-Szendrei Júlia szobrot és a körtefa helyét, valamint a kerek kő asztalt, ahol többek közt a „Szeptember végén” is íródott.

Egy éjszakát töltöttünk a Bódi tó melletti szállodában, igen civilizált körülmények között, majd a Gutinon átkelve jutottunk el Nagybányára, Szaploncára és Máramarosszigetre. Nagybányán a kristálmúzeumot, Szaploncán a „vidámtemető”-t néztük meg, majd Máramarosszigeten a Római Katolikus templomban hívatlan vendégei voltunk egy keresztelőnek, ezt követően a plébános úrtól hasznos dolgokat tudtunk meg úgy a templomról, mint az egyházi életről és az örmény katolikus kapcsolatokról is. Ugyanott átszaladtunk a valamikor politikai foglyokra „szakosodott” börtönmúzeumon is, ahol fényképes feliratok emlékeznek meg az ott raboskodókról, többek között Márton Áron püspökről is. „Természetesen” a feliratok csak románul vannak megírva, öngólnak tartom, hogy a magyar nyelvű plakátok között egy eredeti 1946-os felhívás is van, amelyet a Bolyai Egyetem vezető tanárai írtak alá. Máramarosszigeten vendégei voltunk a Hollósy Simon Egyletnek, lelkes elnökekasszonya, Zahoránszky Ibolya bemutatta az új székházat, ismertette hatékony tevékenységüket, kedvesen megvendégelt ropival és kisüstivel is. A Fővárosi Örmény Kisebbségi Önkormányzat képviselőjében Sarolta elnökekasszony hozzájárult a kapcsolatok elmélyítéséhez egy borítékkal is.

A temetőben megkoszorúztuk Hollósy Simon síremlékét, majd átkeltünk a Borsai hágón és két éjszakát Hosszúmezőn töltöttünk. Első vacsoránkon még általunk szedett bimbós pöfetegből készített rosejbnit is fogyasztottunk.

Harmadik napon, helyenként elmosott úton - jó idegei vannak Bélának - megnéztük a Moldovica és Szucevica kolostorokat, amelyek a világörökség részét képezik. Tetszett, hogy a Moldovica-i idegenvezető apáca, aki a Moldvai köztársaságban született és Németországban tanult, igen európeiner elveket vallott, nem tetszett, hogy „minden a pénzért” elv alapján beengedtek az imádkozó hívők közé. (Igaz úgy veszem észre, hogy ők ehhez már hozzászoktak, a miséző pópával együtt nem zavartatták magukat.)

Ugyanaznap jutottunk el a Szucsávában lévő Zámka kolostorerődhez, ahol felújítási munkák folydogálnak, a bukaresti ortodox örmény püspökség vezetésével. Az ott talált őr szerint igen kevés pénz jut nekik, így lassú a munka. Amit ott láttunk, az nem volt túlságosan szívderítő, pozitívum, hogy mégiscsak tesznek valamit a helyrehozataláért.

Ugyanitt jártunk két örmény temetőben, mindkettő elhanyagolt, a sírkövek, amelyeken örmény nyelvű feliratok vannak, nagyrészt ledőltek, a sírokat csak sejteni lehet. A régebbi sírkertben román ortodox parókia van, a templomot ugyanők használják. A másik temetőben romos templom van, ott beszélgettem az örrel is, aki 90 éven felül van, örménynek tartja magát, de a családjából már senki sem él, a városban nem ismer örményszármazásúakat.

Botosániban szépen rendbetett ortodox örmény templomot néztünk meg, a papot nem találtuk, a gondnoknő szerint rendszeresen tartanak misét húsz-harminc hívőnek.

Negyedik nap ugyancsak Hosszúmezőről indulva Voronec-ben a kelet Sixtus kápolnáját, majd a Neamc-i fehérkolostort néztük meg. Ez utóbbiban szerzetesek vannak, a vezető itt is igen felkészült és szívélyes volt. „Sajnos” én jól tudok románul, így a „parlagi” istenszolgák megjegyzését is megértettem, hát mit is mondjak, nem szívesen fordítanám le a mondottakat.

Csodálatos út után, amelynek folytán 40 km-en át a Békás víztározó tó partján haladtunk, beérkeztünk a Békás-szorosba. Első dolgunk volt megnézni az „Örmények Útjának” nevezett szikla szorost, amelyet most már nem használnak, de az útra emlékeztető gerendák egy része még megvan. Itt hajtották a csempészárúként értékesített marhákat Moldvából Erdélybe és tovább, jó kereskedőként őseink. A szoros jelenlegi útján nagyrészt gyalog mentünk, majd buszra szállva megérkeztünk a Gyilkos-tónál lévő szállásunkra.

Ötödik nap, a bakancsos turisták öröme, a nyugdíjasok ösvényén felsétáltunk a Kis Cohárdra. Mire felértünk az idő is szép lett, így a lelátás igen szép, de helyenként szomorú tájat mutatott. Ez utóbbit a grandomania egyik utolsó munkája nyomán hátrahagyott táj mutatta. Délután beutaztunk Gyergyószentmiklóstra. A tervbe vett múzeum látogatás elmaradt, mert idő előtt bezárták a múzeumot, így csak az örménykatolikus templomot tudtuk megnézni, amely igen szépen rendbe van téve. A gondnok, Zárug Aladár részletes ismertetőt tartott, jól eső érzés volt, amikor megemlítette, hogy a budapestiek előző anyagi támogatása tette lehetővé a villámhárító rendszer korszerűsítését, aminek köszönhetően az augusztusi vihar megkímélte a templomot. A villám ugyan becsapott a toronyba, de a jól működő villámhárító-rendszer a templomot megmentette a kigyulladásától és leégéstől. Programon kívül, a rugalmas szervezésnek köszönhetően elmentünk Marosvécsre, megnéztük a Kemény kastélyban berendezett múzeumot, majd vacsora után, amelyen Donna közreműködésével (ő volt a gyilkostói hotel tulajdonosa) a társaság által a kis Cohárdon gyűjtött és megtakarított vegyes gombából készült gombapörköltből is igen sokan fogyasztottak, hangulatos tábortűznél, szalonnasütéssel egybekötött nótaestet tartottunk.

Vajda Iván, a soproni csoport tagja  
*Folytatás a következő számban*

\*\*\*\*\*

### Az „ARARÁT” tanulságai (Elhangzott a Fővárosi Örmény Klubban 1998. szeptember 17-én)

„Legkedveltebb” magyarországi örmény kisebbségi lapunk 1995. decemberében indult, havonta két alkalommal megjelenve, - kevés kivétellel - 12 oldalnyi terjedelemben.

Sok érdekes dolgot olvashattunk ezidáig is belőle, de a kisebbségi önkormányzati választások közeledtével még izgatottabban vártuk írásait. Volt is mit! Például ez év márciusában Hutterer Ingrid, örmény (??) származású cikkíró, egyes személy többes számban figyelmeztet, tanítgat:” ... alázatot kell tanúsítanunk ügyünk iránt, közösségünk iránt, a másik örmény iránt ..” .... „nem engedhetjük meg magunknak, hogy kifelé sebezhető nemzetiség, közösség legyünk.... „, .. „mert jó a hírnevünk. Ezt a hírnevet nekünk azok a testvéreink szerezték, akik elsősorban 1915 után menekültek... „

Ne keressük, milyen ügyünk, közösségünk támogatását várja, melyik örmény iránti alázatot követeli tőlünk, ellenben tömény sértés, ízléstelenség a 300 éve itt élő magyarörményekkel szemben a nemzetünk jó hírnevét kirekesztően, az újonnan bevándoroltaknak tulajdonítani. De ne ragadjunk ki egy-két ilyen epizódot, tekintsük át inkább a lap eddigi teljes tevékenységét, 1995. december -1998. augusztus 11. között.

1. A lap oldalai osztottak: a jobb oldali - magyar, a baloldali - örmény.
2. A fél oldalakat is összeszámítva, magyar nyelven 476, örmény betűkkel 293 oldal jelent meg. Ez, a hazai körülbelül 10.000 lelket számláló örménység esetében, legfeljebb (!) 100 keleti örményre vetítve: **61 %-os arány a létszámukat megillető 1 % helyett.**

3. A magyar nyelven nyomtatott oldalak **tartalma:**

magyar vonatkozású - 123 oldalon

keleti örmény vonatkozású - 350 oldalon, ami 244 %-kal több a magyar vonatkozású anyagnál.

4. Tudjuk, hogy a magyarörménység majdnem kivétel nélkül erdélyi származású, ilyen vonatkozásban alig 34 cikk jelent meg. Örvedetes, hogy többször megemlékeztek a hazai örménység doayenjéről, Vákár Tiborról, de elfogadhatatlan az a következetes kirekesztés, amivel illették Keresztes Zoltán személyét, még posthumus is!

5. Az „Erdélyi Napló” 1998. július 14.-i száma teljes oldalán önkormányzati elnökünk interjúja olvasható: „ ezt is tudomásul kell venni, hogy **a sorból időnként kilógnak néhányan.**”

Az „ARARÁT”- ban megjelent illusztrációk szerint (ki hány alkalommal volt látható):

|                             |    |
|-----------------------------|----|
| I. nyájterelő „Nagy Sándor” | 51 |
| II. „független” felesége    | 17 |
| III. Károlyi Zsaszmen       | 15 |
| Moldován Domokos            | 15 |
| Nazarján Hamlet             | 14 |
| Zachariás Klára             | 13 |
| Moldován Kristóf            | 12 |
| Simon J. Zaven              | 11 |
| Balabanian Harry            | 4  |
| Zárugné T. Katalin          | 3  |

A többi, a sorból kilógó 9980 hol van? A mi hátunkon felkapaszkodva jelennek meg ők tizenhúszan, folyton ugyanazok, mi már nem is látszhatunk. Ott a csúcson látszólag remekül érzik magukat, élvezik, amit 300 éves ittlétünk révén kapnak. Elnökünk egyedül megelőzi az utána következő három társának **összes** megjelenését, sőt 1997 karácsonya körül **egyetlen számban 9 (kilencszer)** láthattuk őt, nemzetiségi lapunk hasábjain.

6. Összegezzük: az ARARÁT-ban

|                                 |                             |
|---------------------------------|-----------------------------|
| 1995-ben                        | 24 oldal                    |
| 1996-ban 25x 12 oldal           | 300 oldal                   |
| 1997-ben 25x 12 oldal           | 300 oldal                   |
| 1998-ban 16x 12 oldal           | 192 oldal                   |
| összesen (minimális eltéréssel) | <b>816 oldal</b> jelent meg |

Ebből: 123 oldal magyar vonatkozás magyar nyelven  
350 oldal örmény vonatkozás magyar nyelven  
293 oldal örmény vonatkozás örmény nyelven

Összesen: 766 oldal (A különbözet, 816 oldalig, a hirdetések oldalaiból származik)

(Örmény vonatkozású magyar anyag alatt a mai Örményország híreit vagy történelmi vonatkozású írásait értjük)

A 123 magyar nyelven megjelent magyar-örmény vonatkozású anyag a **teljes terjedelem 16 %-a.**

7. Ha elfogadjuk a magyarországi örmények 10.000-es létszámát és ennek keretében 100 tagú keleti örmény betelepülteket képviselő vezetőségi kört, ez az **összlétszám 1 %-a.**

A 766 megjelent oldalszám esetében a korrekt, jogos részarány az elmúlt majdnem 3 évre **7,6 oldal** lenne, keleti örmény tematikában. Helyette 643 oldal lett, ami 100-szor nagyobb !!

Pontosabban ez 10.000 %

Valóban kilógunk a sorból ! Benne sem vagyunk!

1998. szeptember 17.

*Fancsali János*

\*\*\*\*\*

## **Kedves Barátom !**

Az októberi klubnapunk két jeles nap közé esett. Az egyik október 6.-a, az emlékezés és a gyász napja. Háziasszonyunk - Lászlóffy Aladár: Október 6. című versével állított emléket e szomorú és mégis erőt, kitartást sugalló napnak.

A másik nap: 1956. október 23. Reményekkel indult és még nem sejtettük, miként végződik. Erről, a legutóbbi forradalmunkról, *Forgách Sándorné rétháti Kövér Ilona* emlékezett meg, Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán c. versével.

*Tóth K. József* érdekes előadást tartott, „*Örmény közéleti személyiségek a dualizmus korában*” címmel, az örmény származású országgyűlési képviselőkről. Nem meglepő, de jó érzéssel tölt el bennünket, hogy befogadó hazánk politikai életében milyen sok, meghatározó szerepet játszó örmény ősünk vett részt.

A klubnap további részét a kisebbségi önkormányzati választásokra készülve a képviselő jelöltek rövid bemutatkozása és a választásokkal kapcsolatos tennivalók megbeszélése töltötte ki.

A régi barátsággal gondol Rád

*Ilona*

\*\*\*\*\*

## **Szerkesztőségi felhívás**

Következő számunktól elkezdünk egy - reméljük végtelen - sorozatot, az örmény közösség nevezetes személyeiről. A sorozat apropóját *Tóti K Józsefnek*, az 1998. október 17-én tartott előadása szolgálta. A hallgatóság nagyfokú aktivitása, kiegészítő megjegyzései, ráébresztette szerkesztőségünket arra, hogy milyen nagy érdeklődésre és aktivitásra számíthatunk, ha a gyűjtést és a bemutatást kiterjesztenénk. Szükségét érezzük, hogy a parlamenti képviselőkön túl más, örmény származású, örmény gyökerekkel rendelkező közhivatalnokokat, tudósokat, művészeket, tanárokat, mérnököket, stb. is be tudnánk mutatni. Sokan igénylik, hogy közösségünk legalább néhány mondattal emlékezzék meg róluk azáltal, hogy életüket, elért eredményeiket vagy életüknek egy-egy epizódját nyilvánossá tesszük. Terveink szerint ezt a sorozatot az olvasók írják, akik beküldik a családjukban élt „nagy öregek” történeteit, bemutatkozásait. Kiadványunkban mi csak teret kívánunk biztosítani e tájékoztatóknak. Várjuk közléseiket, írásait.

\*\*\*\*\*

## Köszönet

Köszönetet mondunk a választási kampányunkban résztvevő valamennyi segítőnek, adományozónak, akiknek áldozatos munkája eredményét közösen ünnepelhetjük.

Megköszönjük adományozóink gyors segítségét Sáska Jenő plébános temetésére, amelyet a szamosújvári gyászszertartáson okt. 20-án átadott Egyesületünk elnöke.

**Választási kampány céljára:** Füleki Balázs 61.657 Ft, dr. Issekutz Sarolta 70.000 Ft,  
Szongoth Gábor 20.000 Ft

**Sáska Jenő plébános temetésére:** Schneiderné Mányó Jolán 10.000 Ft, Sasi Nagy Istvánné 5.000 Ft, dr. Borszéki Béla, dr. Benedek Katalin, Karácsony András, Rétháti Kálmán, dr. Pásztor Emese és Szongoth Gábor 1000-1000 Ft

**Egyesületünket** Zárug Orsolya 1000 Ft-al támogatta.

\*\*\*\*\*

## Hírek, információk

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület folytatja az adományok gyűjtését az erdélyi magyarörmény közösségek részére.

Pénzbeli adományokat az egyesület bankszámlájára is be lehet fizetni. Bankszámlaszám:  
Budapest Bank Rt. Hilton fiók: 10100723-72594972-00000007

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület  
székhelye: 1015. Budapest Donáti utca 7/a.  
Postacíme: 1251 Budapest Pf. 70. Telefon: 201-1011, fax/tel: 201-2401.  
Elnök: dr. Issekutz Sarolta, fogadóidő minden szerdán 16-18 óra között.

## Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek

*Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület időszaki kiadványa*

*Főszerkesztő:* dr. Issekutz Sarolta

*Munkatársak:* dr. Borszéki Béla, Dávid Csaba, Fancsali János, rétháti Kövér Ilona

*Szerkesztőség:* 1251. Budapest Pf. 70. Tel: (1) 201-1011 Fax: (1) 201-2401

\*\*\*\*\*

## Lapzárta után érkezett

*(A Füzetekbe önálló lapon betéve)*

### Tisztelt Olvasó!

Mint a Magyar Rádióból, ill. sajtóból, a TV teletex sugárzásából megtudtuk, Avanesian Alex, mint az Országos Örmény Önkormányzat elnöke, sajtótájékoztatót tartott, amelynek médiatükre az alábbi:

**A Magyar Rádió Kossuth adásában** 1998. november 12-én délben, majd azt követően minden

órában elhangzott közlemény:

*„Az örményeket veszélyeztető szervezetek indultak örményként a kisebbségi választásokon” állítja **Avanesian Alex** az Országos Örmény Kisebbségi Önkormányzat elnöke.*

*„Két szövetségest nevezett meg, amelyek szerint az örmény közösségek lejáratását, szétverését tűzte lobogójára. Az egyik az Erdélyi Örmény Gyökerek a másik a Magyarországi Örmények Szövetsége.”*

**Népszabadság** 1998. nov.13. Álkisebbségi képviselők

*„Becsülhetően a helyi kisebbségi önkormányzatok 10-20 százalékában jutottak be nem kisebbségi jelöltek - nyilatkozta lapunknak Avanesian Alex, az Országos Örmény Önkormányzat elnöke, hozzátéve: a Magyarországi Örmények Szövetsége - amelynek elnöke a fasiszta röplapok terjesztése miatt elítélt Antoniewicz Roland, a Kádár Társaság hajdani vezetője - és az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület olyan jelölteket indított, akik nem tartoznak az örmény kisebbséghez.”*

Cz. G.

**Népszava** 1998. nov. 13. Üzlet lett a kisebbségi képviselő?

*„A kisebbségi önkormányzati választáson kialakult helyzet a kis létszámú nemzetiségek esetében mára az önkormányzatiság alapjait is veszélyeztetheti. Avanesián Alex, az örmények országos önkormányzatának elnöke lapunknak elmondta, hogy az októberi választáson az örmények esetében már túllépte az összes induló számának felét a kisebbséghez nem tartozó képviselőjelöltek száma. Ezért az országos önkormányzat választásánál akár ki is szorulhatnak azok, akik évtizedek óta részt vettek a hazai örmények kulturális egyesületeinek munkájában és a nemzetiségi közéletben. Avanesian Alex szerint nem volt előre látható a jelölési rendszer szabadságából, hogy speciális üzletággá fejlődhet a kisebb etnikumok szervezeteinek kisajátítása.”*

*„Elnökünk” ezúttal végre nyilvánosan is bevallotta, hogy kit is képviselt eddig is, és kit kíván képviselni a továbbiakban is.*

*Ilyen valótlan nyilatkozatokat még az Arménia Népe Kulturális Egyesület elnökeként sem tehetne meg, nemhogy a hazai örménység országos elnökeként!!!*

*Szerkesztőség*